

**Державний заклад «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра теорії та методики практичної психології

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ
для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти з дисципліни
«ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ»
зі спеціальності 053 Психологія**

2023

УДК. 159.9.01

Рекомендовано до друку за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 28 серпня 2023 р.)

Рецензенти:

Л.П.Котляр – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Одеського національного морського університету

А.В.Массанов - доктор психологічних наук, професор кафедри теорії та методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психологічної науки» спеціальності 053 «Психологія» / Симоненко С.М. Одеса. Університет Ушинського. 2023. 52 с.

Методичні рекомендації складено відповідно до листа Міністерства освіти і науки України від 09.07.2018 року № 1/9-434 «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення» і містять вступ, матеріали щодо забезпечення засвоєння матеріалів практичних занять з дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психологічної науки», список літератури.

Призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання, які навчаються за спеціальністю 053 «Психологія»

ЗМІСТ

1.	Передмова.....	4
2.	Зміст навчальної дисципліни.....	6
3.	Теми практичних занять.....	6
4.	Технологічна карта дисципліни.....	9
5.	Самостійна робота.....	17
6.	Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ)	19
7.	Критерії оцінювання.....	20
8.	Матеріали для самопідготовки.....	28
9.	Методичне забезпечення	50
10.	Рекомендована література.....	50

Передмова

Освітнє, професійне й виховне значення дисципліни «Методологічні та теоретичні проблеми психології» полягає у створенні умов для забезпечення методологічної та теоретичної грамотності магістрів, що відображається у розумінні ними специфіки методології науки та психологічної практики, її цілей та функцій, її співвідношення з філософською гносеологією, епістемологією та філософією науки. засвоєння студентами основних понять методології науки та загального категоріального апарату психології; засвоєння зразків та оволодіння навичками методологічного та теоретичного мислення професіональних психологів

Мета вивчення дисципліни – формування у магістрантів методологічних та теоретичних засад науки та психологічної практики, у розумінні основних теоретичних та методологічних проблем сучасної психології, джерел їхнього виникнення, шляхах і перспективах їх вирішення.

Сформувати мотивацію у магістрантів щодо використання набутих теоретичних і методологічних знань і навичок у поясненні психологічних явищ, фактів та закономірностей у професійній діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни. Вивчається на основі теоретичних знань і практичних умінь, що магістранти засвоїли із передбачених програмою базових курсів: «Філософія», «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Психодіагностика», «Експериментальна психологія», «Психофізіологія», «Соціальна психологія», «Психологія праці з інженерною психологією».

Очікувані програмні результати навчання.

ПРН02. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПРН03. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Очікувані результати навчання з дисципліни:

знати:

- сутність і структуру психологічних теорій;
- структуру і рівні методологічного знання;
- володіти категоріальним ладом сучасної психології;
- володіти знаннями про провідні тенденції розвитку психологічної науки;

- розуміти причини методологічних криз, їх ознаки та шляхи подолання;
- знати принципи психологічних досліджень: детермінізму, системності, розвитку, суб'єктності та інші;

вміти:

- диференціювати теоретичний, методологічний та парадигмальний аспекти психологічних досліджень;
- моделювати концептуальні засади і методичну базу конкретних психологічних досліджень;
- визначати внутрішні суперечності в логіці теоретичного знання, підбирати адекватний предмету дослідження психологічний інструментарій.

Унаслідок досягнення результатів навчання здобувачі вищої освіти в контексті змісту навчальної дисципліни мають опанувати такі компетентності:

Загальні компетентності:

– ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

- ЗК02. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК04. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК01. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК02. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
- СК05. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

Міждисциплінарні зв'язки: «Методика та організація наукових досліджень», «Психологія творчості», «Загальна психологія», «Філософія».

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засновки психології.

Тема 1. Теорія та методологія в психологічній науці.

Рівні методології. Філософський рівень методології. Технічна методологія. Загальнонауковий рівень методології. Етапи розвитку науки. Інтеграційні тенденції постання знання про дійсність і особистість. Методологія в психології. Наукове та ненаукове знання. Поняття наукової парадигми. Структура сучасного наукового знання. Закони у складі наукового знання. Специфіка методології в психології. Особливості психологічного знання. Ненаукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового. Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій. Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези.

Тема 2. Основні теоретичні підходи в психології.

Психіка в контексті різних теоретичних підходів. Форми психологічних знань. Раціональна та емпірична психологія. Проблема пояснення психічних явищ. Психологічні теорії періоду відкритої кризи. Сучасне розуміння предмету та завдань психології. Постнекласична наука та її основні відмінності від класичної психології.

Тема 3. Закони та проблеми в психології.

Закони в психології. Основні проблеми психологічної науки. Теоретичні та експериментальні дослідження. Психофізіологічна (психофізична) проблема. Закони залежності між зовнішніми впливами і психічними явищами; закони динаміки психічних процесів у часі; закони структури психічних явищ, закони ефективності і саморегуляції поведінки людини. Психогностична проблема. Психомотиваційна проблема. Психопраксична проблема. Психосоціальна проблема.

Змістовий модуль 2. Категорійні упредметнення психологічної методології.

Тема 4. Принципи та категорії наукової психології.

Методологія психологічного дослідження. Відкритість системи принципів. Принцип детермінізму, його види. Принцип активності та діяльнісний підхід. Принцип системного і цілісного підходу. Принцип розвитку. Принцип єдності і взаємозв'язку. Принцип врахування громадських і групових цінностей. Принцип відносної самостійності як своєрідності психічних властивостей і явищ. Категорія відображення в психології.

Категоріальний лад психології. Базові категорії, що постають функціональним засновком психології. Відображення з точки зору різних підходів. Системна природа психічного відображення. Рівні психічного відображення. Активність психічного відображення. Протопсихологічні, базові психологічні, метапсихологічні та екстрапсихологічні категорії: 1) потреба – мотив – цінність – ідеал; 2) реакція – дія – діяльність – активність; 3) сигнал – образ – свідомість – логос

Тема 5. Категорія діяльності та мотивація як базова категорія психології.

Загальна характеристика діяльності в психології. Діяльнісний підхід в психології: основні напрямки досліджень. Структурний, процесуальний та функціональний аналіз діяльності. Соціальна природа діяльності та основні її види. Види психологічної практики: психологічна діагностика, психологічне консультування, психологічна корекція, психотерапія, педагогічна діяльність. Способи діяльності і процес їх освоєння. Поняття про навички. Процес формування вмінь та навичок. Умови формування вмінь та навичок. Різновиди вмінь та навичок. Перенос і інтерференція дій. Види діяльності. Творчість і креативність.

Поняття мотивації та мотиву в психології. Методи вивчення мотивації. Структура мотивації, її види. Теорії мотивації. Структура мотиваційної сфери особистості. Види мотиваційного спрямування особистості: особиста, колективна, ділова. Соціальні мотиви та їх вплив на діяльність. Характеристики мотиваційної сфери особистості: множинність, структурність, ієрархічність, сила, стійкість, визначеність та динамічність. Стимули, стимулювання. Класифікація стимулів. Мотиваційні характеристики особистості: спрямованість, установки, інтереси, ідеали, очікування та інші. Мотивування та його прийоми і техніки.

Тема 6. Проблема особистості в психології.

Підходи до розуміння особистості в сучасній психології. Поняття: людина, індивід, індивідуальність, особистість в сучасній психології. Розвиток поняття «особистість» у психології. Структура особистості. Основні теорії особистості. Типологія особистості. Формування особистості, її соціалізація. Загальна характеристика процесу й ефекти соціалізації. Самосвідомість як умова постання особистості. Механізми самосвідомості. Структура Я-концепції та її етапи становлення. Статеворольові стереотипи. Самооцінка особистості. Самоефективність та самоактуалізація. Поведінкова складова особистості. Психічне здоров'я. Особистість в інформаційному полі.

Тема 7. Спілкування в теоретико-методологічних змістовленнях психології.

Відносини (спілкування) як категорія в психології. Загальна характеристика спілкування. Структура процесу спілкування. Професійне спілкування в сучасному вимірі. Комунікативні вміння і навички впливу психолога на клієнта. Види маніпулятивних комунікативних взаємодій. Способи та методи подолання чи нівелювання маніпулятивного впливу. Мистецтво переконання за допомогою законів логічного мислення: а) аналіз і синтез; б) індукція і дедукція; в) аналогія. Інтенсивність та рівні спілкування (низький, достатній, високий, абсолютний). Сприйняття невербальної комунікації. Просторові зони спілкування (інтимна, особиста, соціальна, громадська). Слово у професійному зростанні психолога, впорядкованість фахового спілкування.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчан ня	заочна форма навчан ня
1	<i>Семінар</i> «Теорія та методологія в науці. Специфіка методології в психології».	2	1
2	<i>Практичне заняття.</i> «Організація та проведення психологічного дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. Обрати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності».	2	1
3	<i>Семінар-дискусія</i> «Основні теоретичні підходи в психології».	2	
4	<i>Семінар</i> «Закони та проблеми в психології»	2	
5	<i>Практичне заняття</i> «Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій. Здійснення адаптації та модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності».	2	
6	<i>Практичне заняття</i> «Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези. Планування, організація та здійснення психологічного дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості».	2	1
7	<i>Круглий стіл</i> «Принципи та категорії психологічної науки». «Категорія відображення в психології».	2	2
8	<i>Семінар-дискусія</i> «Категорія діяльності в	2	

	психології»		
9	<i>Круглий стіл</i> «Системний підхід в психології»	2	
10	<i>Дискусія</i> «Мотивація як базова категорія психології».	2	
11	<i>Семінар-дискусія</i> «Особистість як базова категорія психології».	2	2
12	<i>Круглий стіл</i> «Проблема особистості в психології та її типології».	2	
13	<i>Семінар-дискусія</i> «Спілкування як базова категорія психології».	2	1
	Разом	26	8

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації занятті	Обов'язкове практичне завдання	Термін виконання
<i>Семінар-дискусія</i> Теорія та методологія в науці. Специфіка методології в психології.	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Рівні методології. Філософський рівень методології. Технічна методологія. Загальнонауковий рівень методології. Методологія в психології. Наукове та ненаукове знання.	<i>Завдання:</i> 1. Дайте визначення: Філософського рівня методології; 2.-методології в психології. 3. Назвіть основні елементи теорії 4. Розкрийте зміст та співвідношення понять: теорія, ідея (концепція), принцип,	На практичному занятті

		<p>поняття, категорія, судження, умовивід (висновок).</p> <p>5. Поясніть суть та співвідношення понять “наукове пізнання”, “теорія”, “методологія”.</p>	
<p><i>Практичне заняття.</i> «Організація та проведення психологічного дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.»</p>	<p>Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій. Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p>1. <i>Опишіть різницю: Не наукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового.</i> 2. <i>Розкрийте способи побудови та підтвердження наукових теорій.</i></p> <p>3. <i>Охарактеризуйте структуру психологічних теорій.</i></p> <p>4. <i>Обрати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки</i></p>	<p>На практичному занятті</p>
<p><i>Семінар-дискусія</i></p> <p>Основні теоретичні підходи в психології.</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: Психіка в контексті різних теоретичних підходів. Форми психологічних знань.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p>1. <i>Розкрити різні теоретичні підходи до розуміння психіки. Назвати форми психологічних</i></p>	<p>На практичному занятті</p>

	<p>Раціональна та емпірична психологія. Проблема пояснення психічних явищ. Психологічні теорії періоду відкритої кризи. Сучасне розуміння предмету та завдань психології. Постнекласична наука та її основні відмінності від класичної психології.</p>	<p>знань. 2.Дати порівняльний аналіз <i>Раціональної та емпіричної психології</i> 3.Розкрийте Сучасне розуміння предмету та завдань психології 4.Дайте порівняльний аналіз <i>Постнекласичної науки та її основні відмінності від класичної психології.</i></p>	
<p><i>Семінар</i> <i>Закони та проблеми в психології</i></p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: Закони в психології. Основні проблеми психологічної науки. Психофізіологічна (психофізична) проблема. Психогностична проблема. Психомотиваційна проблема. Психопраксична проблема. Психосоціальна проблема.</p>	<p><i>Завдання</i> 1.Розкрийте основні проблеми психологічної науки. 2.Здійсніть аналіз <i>Психофізіологічної (психофізичної) проблеми.</i> 3. Розкрийте зміст <i>Психогностичної проблеми.</i> 3. Зробіть порівняльний аналіз; психомотиваційної проблеми, . психопраксичної проблеми; психосоціальної проблеми.</p>	<p>На практичному занятті</p>

<p><i>Практичне заняття</i> «Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій.»</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i> Критерії диференціювання наукового знання. Загальнонаукові логіко-гносеологічні методи наукового пізнання.</p> <p>Вимоги до побудови наукових теорій. Принципи встановлення істинності, обґрунтованості наукових теорій Методологія дослідницьких програм та її основні положення:(За І. Лакатосом).</p> <p>Поняття «Парадигма»</p> <p>Структура наукових теорій та її складові. Поняття наукової парадигми. Структура сучасного наукового знання. Закони у складі наукового знання.</p> <p><i>Основні елементи теорії. Зміст та співвідношення понять: теорія, ідея (концепція), принцип, поняття, категорія, судження, умовивід (висновок).</i></p>	<p><i>Завдання</i> 1. За якими критеріями диференціюються наукові знання, 2. Розкрийте загальнонаукові логіко-гносеологічні методи наукового пізнання:</p> <p>3. Назвіть вимог до побудови наукових теорій, 4. Які принципи встановлення істинності, обґрунтованості наукових теорій 5. Розкрийте методологію дослідницьких програм та її основні положення:(За І. Лакатосом)</p> <p>6. Розкрийте поняття «Парадигма»</p> <p>7. Назвіть складові структури наукових теорій</p> <p>8. Здійснення адаптації та модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності».</p>	<p>На практичному занятті</p>
--	--	---	-------------------------------

<p><i>Практичне заняття «Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези».</i></p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: Поняття про метод. Характерні ознаки методу. Проблема об'єктивного методу в психології. Походження методів та їх властивості (системність та цілісність). Рівнева будова методу: ідея, зміст, техніка. Елементи науково-методичного апарату психології. Характеристика теоретичних та емпіричних методів пізнання.</i></p>	<p><i>Завдання</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Дайте визначення поняття «метод».</i> <i>2. Назвіть характерні ознаки методу.</i> <i>3. Назвіть властивості методу.</i> <i>4. опишіть рівневу будову методу.</i> <i>5. Розкрийте елементи науково-методичного апарату психології.</i> <i>6. Дайте класифікацію наукових методів психології.</i> <i>7. Розкрийте суть моделюючого підходу в психології.</i> <i>8. Планування, організація та здійснення психологічного дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості».</i> 	<p><i>На практичному занятті</i></p>
--	---	--	--------------------------------------

<p><i>Круглий стіл</i></p> <p>Принципи та категорії психологічної науки. Категорія відображення в психології.</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком: Відкритість системи принципів. Принцип детермінізму. Види детермінізму. Принцип активності та діяльнісний підхід. Принцип системності. Принцип розвитку. Категоріальний лад психології. Відображення з точки зору різних підходів. Системна природа психічного відображення. Рівні психічного відображення Активність психічного відображення.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>1.Розкрийте та проаналізуйте Принцип детермінізму та види детермінізму.</i></p> <p><i>2. Розкрийте та проаналізуйте Принцип активності</i></p> <p><i>3. Розкрийте та проаналізуйте Принцип системності.</i></p> <p><i>4. Розкрийте та проаналізуйте Принцип розвитку.</i></p> <p><i>5.Охарактеризуйте відображення з точки зору різних підходів.</i></p> <p><i>6.Розкрийте рівні психічного відображення</i></p>	<p>На практичному занятті</p>
<p><i>Круглий стіл «Системний підхід в психології»</i></p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i></p> <p>Загальна характеристика системного підходу в психології. . Рівні системного підходу (комплексний, структурний, цілісний).</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p><i>1.Дайте загальну характеристику системного підходу в психології.2.Розкрийте основні принципи системного підходу. 3.Розкрийте рівні системного підходу. 4.Порівняйте та визначте суть системного комплексного, структурного, цілісного аналізу .</i></p>	<p>На практичному занятті</p>

	<p>Системний аналіз та його види.</p> <p>Сутність системного підходу в психології. «Несистемні» теорії в психології (холізм, елементаризм, редукціонізм, еkleктизм, зовнішній методологізм).</p>	<p>5.Розкрийте суть несистемних теорій в психології.</p>	
<p><i>Семінар-дискусія</i></p> <p>Категорія діяльності в психології</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i></p> <p>Загальна характеристика діяльності в психології. Діяльнісний підхід в психології: основні напрямки досліджень. Структурний, процесуальний та функціональний аналіз діяльності. Соціальна природа діяльності та основні її види.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p>1.Дайте загальну характеристику діяльності в психології.2.Розкрийте основні принципи Діяльнісного підходу. 3.Дайте визначення основних напрямків досліджень діяльності. 4.Порівняйте та визначте суть структурного, процесуального та функціонального аналізу діяльності .5. Розкрийте соціальну природу діяльності та основні її види.</p>	<p>На практичному занятті</p>
<p><i>Дискусія</i></p> <p>Мотивація як базова категорія психології.</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i></p> <p>Поняття мотивації та мотиву в психології. Види мотивації. Структура мотивації.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p>1. Розкрити поняття мотивації та мотиву в психології. 2.Проаналізуйте види мотивації 3.Розкрийте структуру мотивації</p>	<p>На практичному занятті</p>

	<p>Теорії мотивації. Мотивування та його методи.</p>	<p>4. Здійснить порівняльний аналіз Теорій мотивації. 5. Провести тренінг навиків мотивування та його методи.</p>	
<p>Семінар-дискусія</p> <p>Особистість як базова категорія психології.</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</p> <p>Підходи до розуміння особистості в сучасній психології. Розвиток поняття "особистість" у психології. Структура особистості. Основні постулати теорії особистості. Розвиток особистості.</p>	<p>Завдання</p> <p>1. Розкрийте основні підходи до розуміння особистості в сучасній психології</p> <p>2. Розкрийте та дайте аналіз різним підходам до визначення структури особистості.</p> <p>3. Розкрийте постулати теорії особистості.</p> <p>4. Проаналізуйте основні чинники розвитку особистості.</p>	<p>На практичному занятті</p>
<p>Круглий стіл Проблема особистості в психології та її типологія</p>	<p>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</p> <p>Підходи до розуміння особистості в сучасній психології. Розкриття проблеми дослідження особистості в сучасній психології. Типологія особистості.</p>	<p>Завдання</p> <p>1. Розкрийте основні підходи до розуміння особистості в сучасній психології</p> <p>2. Розкрийте основні проблеми дослідження особистості та дайте аналіз різним підходам до їх вирішення.</p> <p>3. Проаналізуйте основні чинники розвитку особистості.</p>	<p>На практичному занятті</p>

<p><i>Семінар</i></p> <p>Спілкування як базова категорія психології</p>	<p><i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:</i></p> <p>Відносини (спілкування) як категорія в психології. Загальна характеристика спілкування. Структура процесу спілкування.</p>	<p><i>Завдання</i></p> <p>1. Розкрити функції спілкування 2. Дати загальну характеристику спілкування. 3. Проаналізувати складові елементи структури процесу спілкування.</p>	<p>На практичному занятті</p>
--	--	---	-------------------------------

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
		Денна	Заочна	
1	Філософський рівень методології та її світоглядні позиції.	2	4	Усне опитування, перевірка завдань
2	Методологічні підходи у психології. Позитивізм в структурі наукового знання.	2	4	Усне опитування, перевірка завдань
3	Класична, некласична, посткласична та постнекласична наука, їх основні відмінності.	6	8	
4	Психологічні теорії періоду відкритої кризи.	4	6	
5	Поняття наукової парадигми, теорії і концепції науки.	6	6	

6.	Сучасні вітчизняні (іноваційні) наукові школи в психології	8	10	Усне опитування, перевірка завдань
7.	Психіка в контексті різних теоретичних підходів. Системний методологічний підхід у психології.	6	8	
8	Принципи наукової психології (за О.Ткаченко та за І. Манохою).	4	10	
9.	Відображення з точки зору різних підходів. Системна природа психічного відображення. діяльності в психології.	6	10	
10.	Діяльнісний підхід в психології: основні напрямки досліджень.	6	8	Усне опитування, перевірка завдань
11.	Зарубіжні та вітчизняні теорії мотивації.	6	6	
12.	Структура Я-концепції та її етапи становлення. Самооцінка особистості. Самоефективність та самоактуалізація. Організація та проведення психологічного дослідження самооцінки особистості із застосуванням валідних та надійних методів.	6	6	
13.	Поведінкова складова особистості. Психічне здоров'я. Особистість в інформаційному полі.	4	6	Усне опитування, перевірка завдань
14.	Комунікація. Види маніпулятивних комунікативних взаємодій. Способи та методи подолання чи нівелювання маніпулятивного впливу. Зпланування, організація та здійснення психологічного дослідження комунікативного впливу з елементами наукової новизни та / або практичної значущості».	4	6	Усне опитування, перевірка завдань

	Разом	70	98	
--	--------------	-----------	-----------	--

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ЕСЕ)

№ з/п	Тематика (за вибором)	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Теоретико-методологічні засади сучасної психології.	10	10
2	Витоки і перспективи психологічного методологування.		
3	Теорії постановня психології та їх задіяння у фасилітативну практику.		
4	Проблемні питання сучасної психології.		
5	Категорійний лад психології.		
6	Підходи і принципи психології.		
7	Рефлексивні засновки психології як науки.		
8	Теорії особистості сучасної психології.		
9	Нові напрями розвитку сучасної української психологічної науки.		
10	Психологічне комунікування.		
11	Предмет психології. Кризи психологічної науки.		
12	Сучасні (інноваційні) психологічні школи.		
	Разом	10	10

ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИКОНАННІ ІНДЗ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ, НЕ ДОПУСКАТИ АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання (відповідно до ст. 69 Закону України «Про вищу освіту»).

Види академічного плагіату:

- копіювання;
- перефразування;
- компіляція;
- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;
- подання як власних робіт (тез, аналітичних звітів, письмових робіт, есеїв тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (екзамен)

Для освітнього компоненту «Теоретико-методологічні проблеми психології» за навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі екзамену, на який у структурі оцінювання відведено 20 балів. Здобувач може скласти екзамен (допущений), якщо кількість отриманих впродовж вивчення дисципліни балів не менше 40. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ВСІМА ВИДАМИ КОНТРОЛЮ

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 А)	Зобувач демонструє ґрунтовні знання сутності і структуру психологічних теорій; структуру і рівні методологічного знання; володіє категоріальним ладом сучасної психології; знаннями про провідні тенденції розвитку психологічної науки; знає та розуміє причини методологічних криз, їх ознаки та шляхи подолання; знає принципи психологічних досліджень: детермінізму, системності,

	<p>розвитку, суб'єктності та інші; володіє знаннями про категоріально-поняттєве дерево психологічної науки; знає персональний внесок видатних учених в розкриття предмету і конструювання методів дослідження психології; програмний матеріал, розглянутий на лекційних заняттях й опрацьований самостійно; ключові поняття, категорії та методи академічної та практичної психології. Знає специфіку навчально-дослідницької роботи; володіє знаннями сучасних методів дослідження; називає основні принципи і методи психологічного пізнання; знає та дотримується етичних принципів проведення психологічного дослідження; володіти методами дослідження психологічних явищ.</p> <p>При виконанні практичних завдань уміє диференціювати теоретичний, методологічний та парадигмальний аспекти психологічних досліджень; моделює концептуальну основу і методичну базу конкретних психологічних досліджень; визначає внутрішні суперечності в логіці теоретичного знання, підбирає адекватний предмету дослідження психологічний інструментарій, здійснює аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювані її за критеріями адекватності; аналізує та критично оцінює достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, аргументує висновки. Здатен організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; продемонструвати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій); здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.</p> <p>Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що здобувач проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.</p>
<p>Добре (82-89 В)</p>	<p>Здобувач демонструє достатні знання специфіки навчально-дослідницької роботи; володіє знаннями сучасних методів дослідження; називає основні принципи і методи психологічного пізнання; знає та дотримується етичних принципів проведення</p>

	<p>психологічного дослідження; володіє методами дослідження психологічних явищ.</p> <p>Вміє організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; продемонструвати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій) розробляти навчальний план, робочу програму навчальної дисципліни. Усні відповіді повні, логічні, але незавжди обґрунтовані. При виконанні практичних завдань самостійно виправляє допущені помилки, котрі є незначними.</p>
<p>Добре (74-81 С)</p>	<p>Здобувач на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом: Знає специфіку навчально-дослідницької роботи; володіти знаннями сучасних методів дослідження; називає основні принципи і методи психологічного пізнання; знає та дотримується етичних принципів проведення психологічного дослідження; володіє методами дослідження психологічних явищ. Уміє організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів; продемонструвати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій); здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності; аналізувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, аргументувати висновки; аргументувати актуальність теми обраного наукового проекту; формулювати мету та завдання конкретного психологічного дослідження; аргументувати важливість обраної наукової проблеми для сучасного суспільства; інтегрувати результати наукових досліджень з метою вирішення актуальних проблем психології; критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та новизну отриманих результатів; чітко пояснювати мету, задачі, об'єкт, предмет та методи дослідження; узагальнювати результати дослідницької роботи та рекомендувати шляхи їх використання; розуміти, аналізувати й пояснювати психічні явища; визначати закономірності та особливості розвитку й функціонування психічних явищ у контексті професійних завдань</p>

	<p>Усні відповіді логічні, але не є вичерпними і не завжди обґрунтовані. Припускається помилок, котрі не є системними. При виконанні аналітичних завдань не завжди адекватно аналізує зміст методологічних засад наукових досліджень. Потребує незначної допомоги при розробці методологічних засад наукового дослідження.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Здобувач засвоїв основні поняття навчального матеріалу. Припускається значних помилок у визначенні понятійного апарату. Загалом розуміє основні напрями та принципи наукових досліджень. При виконанні практичних завдань орієнтується у напрямі вирішення завдань щодо аналізу методологічних засад у наукових дослідженнях, потребує значної допомоги з боку викладача. Допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває лише під керівництвом викладача.</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Здобувач на репродуктивному рівні має знання про: специфіку навчально-дослідницької роботи; володіє знаннями сучасних методів дослідження; погано орієнтується в основних принципах і методах психологічного пізнання; знати та дотримуватися етичних принципів проведення психологічного дослідження; володіти методами дослідження психологічних явищ.</p> <p>Знання несистемні, фрагментарні, припускається суттєвих помилок. Визначення засадничих положень викликає значні труднощі. Виконання практичних завдань формалізоване: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння методологічних засад та логіки дослідницького процесу. Має значні труднощі при аналізі змісту першоджерел. Виявляє часткові вміння при розробці організаційних засад та методики наукового дослідження. Не виявляє здатності продемонструвати результати власних наукових досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій); здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності; аналізувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, аргументувати висновки.</p>
<p>Незадовільно (35-59 FX)</p>	<p>Здобувач має фрагментарні знання, опанував менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни у зв'язку з чим усні відповіді фрагментарні, не</p>

	обґрунтовані. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує припускаючись грубих помилок, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань.
--	--

Розподіл балів, які отримують студенти за результатами поточного і підсумкового контролю (екзамен)

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, ІНДЗ)			Екзамен	Сума
Теми	Бали	ІНДЗ		
Т 1	0-5	0-10	0-20	0-100
Т 2	0-5			
Т 3	0-5			
Т 4	0-5			
Т 5	0-5			
Т 6	0-5			
Т 7	0-5			
Т 8	0-5			
Т 9	0-5			
Т 10	0-5			
Т 11	0-5			
Т 12	0-5			
Т 13	0-10			

**ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ШКАЛ ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (екзамен)
---	----------------	---

діяльності		
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Здобувач відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про предмет вивчення, не висловлює власних міркувань, не робить ґрунтовних висновків, не бере участі у практичному занятті. Виконуючи практичні завдання недостатньо використовує інформаційно-методичні матеріали.
	1 бал	Здобувача відтворює достатню частину навчального матеріалу, у відповідях допускається неточностей, висловлює власні міркування та робить висновки. Виконуючи практичні завдання використовує інформаційно-методичні матеріали, хоча може допускати помилки.
	2 бали	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань, висловлює власні міркування та робить ґрунтовні висновки. Виконуючи практичні завдання самостійно використовує

		інформаційно-методичні матеріали та не допускає помилок у їх виконанні.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять багато суттєвих відхилень від установлених вимог, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.
	2 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.
	3 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без помилок виконує та аналізує практичні завдання.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (есе)	0 балів	Завдання не виконано; есе має компілятивний характер; висловлювання не відповідає (за змістом і формою) вимогам; висувуються до жанру академічного есе.
	1 – 3 Бали	Здобувач демонструє неглибоку обізнаність з темою, її інтерпретація поверхова, судження подеколи компілятивні; роботі простежується комунікативний задум автора, представлений традиційний або обмежений набір ідей, відсутня діалогова (дискусійна) основа. Композиційна структура есе загалом витримана, проте наявні суттєві недоліки в аргументації основних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків (не більше 2 логічних помилок), фрагменти іноді не пов'язані.

		<p>собою, опущений аналіз суттєвих характеристик явища, не аналізуються альтернативні погляди на проблему. Спостерігається невдале поєднання теорії з фактичним матеріалом, використання риторики (тверджень) замість аргументації (доказів). Здобувач демонструє бідний словниковий запас, одноманітність граматичного ладу мови; спостерігається порушення мовностилістичних норм наукового стилю, зокрема наявне недоречне використання засобів виразності, неточне вживання термінології тощо; порушуються орфографічні й пунктуаційні норми.</p>
	<p>4 – 6 Балів</p>	<p>Здобувач демонструє розуміння проблеми, чітко її формулює, проте розкриває її на низькому теоретичному рівні / заявлені розкриті не повно / наявні фрагменти, які не відповідають темі. Авторська модальність і оцінність виявляється невиразно. Здобувач загалом володіє навичками створення академічного тексту, аргументованого доведення тез, загальна форма викладу відповідає жанру академічного есе, проте стиль викладу, використана лексика і термінологія не завжди відповідає академічним стандартам. Робота характеризується змістовою цілісністю і послідовністю викладу, проте логічно упорядковані думки не пов'язані між собою мовними засобами; вказані наявні альтернативні погляди на проблему без їх адекватної оцінки; спостерігаються порушення у використанні прийомів порівняння й узагальнення. Використано змішаний стиль викладу з переважуванням неформального. Здобувач переважно дотримується лексичних, граматичних норм наукового стилю, проте наявні окремі орфографічні і синтаксичні помилки.</p>
	<p>7 – 9 Балів</p>	<p>Здобувач демонструє розуміння проблеми, розкриває її на достатньому теоретичному рівні, присутня авторська модальність, оцінність, проте інтерпретація теми недостатньо глибока і самостійна. Здобувач загалом володіє навичками створення академічного тексту, аргументованого доведення тез, проте тези й приклади не завжди переконливі, здобувач переважно використовує традиційні форми доведення. Загальна форма викладу відповідає жанру академічного есе, проте стиль викладу, використана лексика і термінологія не завжди відповідає академічним стандартам; виклад зрозумілий і чіткий; наявні незначні порушення логіки чи послідовності викладу;</p>

		<p>пояснюються альтернативні погляди на проблему та їх оцінювання; використовуються прийоми порівняння, зіставлення й узагальнення. Текст загалом оформлено правильно, але трапляються поодинокі порушення орфографічних чи пунктуаційних норм.</p>
	10 Балів	<p>Здобувач демонструє глибоке розуміння проблеми, чітко її формулює, розкриває на високому теоретичному рівні, обґрунтовано використовує відомості з наукових джерел. Інтерпретація теми глибока й самостійна, переважає авторська модальність й оцінність. Загальна форма викладу відповідає жанру академічного есе; виклад зрозумілий і чіткий; стиль викладу відповідає академічним стандартам. Багатий словниковий запас, лексичні (зокрема термінологічні) та стилістичні засоби використовуються повністю адекватно і виразно. Наведені доведення логічні і обґрунтовані; сформульовані тези переконливі, супроводжуються грамотною аргументацією власної позиції; подаються альтернативні погляди на проблему та їх особиста оцінка автором; доречно й граматично використовуються прийоми порівняння, зіставлення й узагальнення; судження свідчать про самостійність мислення, широту кругозору автора. Текст повністю відповідає вимогам точності й правильності мовлення; допущені окремі (1-2) мовленнєві або стилістичні огріхи.</p>

8. МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОПІДГОТОВКИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засновки психології.

Тема 1. Теорія та методологія в психологічній науці.

Рівні методології. Філософський рівень методології. Технічна методологія. Загальнонауковий рівень методології. Етапи розвитку науки. Інтеграційні тенденції постання знання про дійсність і особистість. Методологія в психології. Наукове та ненаукове знання. Поняття наукової парадигми. Структура сучасного наукового знання. Закони у складі наукового знання. Специфіка методології в психології. Особливості психологічного знання. Ненаукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового. Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій. Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези.

Практичне заняття

Теорія та методологія в психологічній науці. Специфіка методології в психології.

Форма проведення: Семінар

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання:

1. Дайте визначення Філософського рівня методології;
2. Дайте визначення методології в психології.
3. Назвіть основні елементи теорії
4. Розкрийте зміст та співвідношення понять: теорія, ідея (концепція), принцип, поняття, категорія, судження, умовивід (висновок).
5. Поясніть суть та співвідношення понять “наукове пізнання”, “теорія”, “методологія”.
6. Опишіть різницю: Не наукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового.
7. Розкрийте способи побудови та підтвердження наукових теорій.
8. Охарактеризуйте структуру психологічних теорій.

Рекомендована література Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
3. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

1.Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» /(Під загальною редакцією д. психол.н.,проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.

2.Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми, Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Бондаренко Л.В. *Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”*. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>

Практичне заняття

«Організація та проведення психологічного дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

Завдання

1. *Теоретичні та емпіричні методи в психології.*
2. *Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези.*
3. *Опишіть різницю: Не наукове психологічне знання та можливість психологічного знання як наукового. 2. Розкрийте способи побудови та підтвердження наукових теорій.*
4. *Охарактеризуйте структуру психологічних теорій.*
5. *Обрати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки*

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н.,проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18. 3.
3. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

4. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
7. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
8. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
9. Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>

Тема 2. Основні теоретичні підходи в психології.

Психіка в контексті різних теоретичних підходів. Форми психологічних знань. Раціональна та емпірична психологія. Проблема пояснення психічних явищ. Психологічні теорії періоду відкритої кризи. Сучасне розуміння

предмету та завдань психології. Постнекласична наука та її основні відмінності від класичної психології.

Практичне заняття

Основні теоретичні підходи в психології.

Форма проведення: Семінар-дискусія

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Розкрити різні теоретичні підходи до розуміння психіки. Назвати форми психологічних знань.
2. Дати порівняльний аналіз раціональної та емпіричної психології.
3. Психологічні теорії періоду відкритої кризи.
4. Розкрийте Сучасне розуміння предмету та завдань психології.
5. Дайте порівняльний аналіз постнекласичної науки та її основні відмінності від класичної психології.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
3. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.

2. Symonenko S, .Abramcirov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>
6. Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>
7. Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Тема 3. Закони та проблеми в психології.

Закони в психології. Основні проблеми психологічної науки. Теоретичні та експериментальні дослідження. Психофізіологічна (психофізична) проблема. Закони залежності між зовнішніми впливами і психічними явищами; закони динаміки психічних процесів у часі; закони структури психічних явищ, закони ефективності і саморегуляції поведінки людини. Психогностична проблема. Психомотиваційна проблема. Психопраксична проблема. Психосоціальна проблема.

Практичне заняття

Закони та проблеми в психології

Форма проведення: Семінар

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

- 1.Розкрийте Закони психології

2. Розкрийте основні проблеми психологічної науки.
3. Здійсніть аналіз психофізіологічної (психофізичної) проблеми.
4. Розкрийте зміст психогностичної проблеми.
5. Зробіть порівняльний аналіз; психомотиваційної проблеми, .
психопраксичної проблеми; психосоціальної проблеми.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н., проф. Симоненко С.М.) - К. «Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
3. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>
3. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>

4.Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>

5.Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>

6.Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>

7.Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>

8.Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18.

http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Практичне заняття

«Способи побудови та підтвердження наукових теорій. Структура психологічних теорій».

Завдання

- 1.За якими критеріями диференціюються наукові знання.
- 2.Розкрийте загальнонаукові логіко-гносеологічні методи наукового пізнання.:
- 3.Назвіть вимоги до побудови наукових теорій.
- 4.Які принципи встановлення істинності, обґрунтованості наукових теорій.
- 5.Розкрийте методологію дослідницьких програм та її основні положення:(За І. Лакатосом)
- 6.Розкрийте поняття «Парадигма»
- 7.Назвіть складові структури наукових теорій
- 8.Здійснення адаптації та модифікації існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності».

Рекомендована література

Основна література

- 1.Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
- 2.Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>

3. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

- 1.Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
- 2.Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» /(Під загальною редакцією д. психол.н.,проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
3. Symonenko S. Psychological health of children and its development in the conditions of a recreational institution/ The psychological health of the personality and society: the challenges of today. *Monograph*. Eds.Małgorzata Turbiarz & Hanna Varina. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-09-2; pp. 242, illus.,tabs., bibls., P.3.1., pp.127-135.
5. Symonenko S, .Abramcirov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*.Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
6. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>
7. Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>

Практичне заняття
«Теоретичні та емпіричні методи в психології. Моделюючий підхід в теорії пізнання та психологічні гіпотези».

Форма проведення: Дискусія

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Дайте визначення поняття «метод».
2. Назвіть характерні ознаки методу.
3. Назвіть властивості методу.
4. Опишіть рівневу будову методу.
5. Розкрийте елементи науково-методичного апарату психології.
6. Дайте класифікацію наукових методів психології.
7. Розкрийте суть моделюючого підходу в психології.
8. Планування, організація та здійснення психологічного дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості».

Рекомендована література
Основна література

1.Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

- 1.Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
- 2.Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» /(Під загальною редакцією д. психол.н.,проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
- 3.Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник

наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.

4. Symonenko S, .Abramcirov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.

5. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
- 4.Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Змістовий модуль 2. Категорійні упредметнення психологічної методології.

Тема 4. Принципи та категорії наукової психології.

Методологія психологічного дослідження. Відкритість системи принципів. Принцип детермінізму, його види. Принцип активності та діяльнісний підхід. Принцип системного і цілісного підходу. Принцип розвитку. Принцип єдності і взаємозв'язку. Принцип врахування громадських і групових цінностей. Принцип відносної самостійності як своєрідності психічних властивостей і явищ. Категорія відображення в психології.

Категоріальний лад психології. Базові категорії, що постають функціональним засновком психології. Відображення з точки зору різних підходів. Системна природа психічного відображення. Рівні психічного відображення. Активність психічного відображення. Протопсихологічні, базові психологічні, метапсихологічні та екстрапсихологічні категорії: 1) потреба – мотив – цінність – ідеал; 2) реакція – дія – діяльність – активність; 3) сигнал – образ – свідомість – логос

Практичне заняття

Принципи та категорії психологічної науки. Категорія відображення в психології.

Форма проведення: Круглий стіл

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Розкрийте та проаналізуйте Принцип детермінізму та види детермінізму.
2. Розкрийте та проаналізуйте Принцип активності
3. Розкрийте та проаналізуйте Принцип системності.
4. Розкрийте та проаналізуйте Принцип розвитку.
5. Охарактеризуйте відображення з точки зору різних підходів.
6. Розкрийте рівні психічного відображення

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н., проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.

3.Symonenko S, .Abramciov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
6. Бондаренко Л.В. *Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології*”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>
7. Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Практичне заняття

«Системний підхід в психології»

Форма проведення: Круглий стіл

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

- 1.Дайте загальну характеристику системного підходу в психології.
- 2.Розкрийте основні принципи системного підходу.
- 3.Розкрийте рівні системного підходу.
- 4.Порівняйте та визначте суть системного комплексного, структурного, цілісного аналізу .
- 5.Розкрийте суть несистемних теорій в психології.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
3. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
3. Symonenko S, .Abramciov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.
4. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
3. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
4. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
5. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>

6. Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
7. Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>
8. Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Тема 5. Категорія діяльності та мотивація як базова категорія психології.

Загальна характеристика діяльності в психології. Діяльнісний підхід в психології: основні напрямки досліджень. Структурний, процесуальний та функціональний аналіз діяльності. Соціальна природа діяльності та основні її види. Види психологічної практики: психологічна діагностика, психологічне консультування, психологічна корекція, психотерапія, педагогічна діяльність. Способи діяльності і процес їх освоєння. Поняття про навички. Процес формування вмінь та навичок. Умови формування вмінь та навичок. Різновиди вмінь та навичок. Перенос і інтерференція дій. Види діяльності. Творчість і креативність.

Поняття мотивації та мотиву в психології. Методи вивчення мотивації. Структура мотивації, її види. Теорії мотивації. Структура мотиваційної сфери особистості. Види мотиваційного спрямування особистості: особиста, колективна, ділова. Соціальні мотиви та їх вплив на діяльність. Характеристики мотиваційної сфери особистості: множинність, структурність, ієрархічність, сила, стійкість, визначеність та динамічність. Стимули, стимулювання. Класифікація стимулів. Мотиваційні характеристики особистості: спрямованість, установки, інтереси, ідеали, очікування та інші. Мотивування та його прийоми і техніки.

Практичне заняття

Категорія діяльності в психології

Форма проведення: Семінар-дискусія

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Дайте загальну характеристику діяльності в психології.
2. Розкрийте основні принципи Діяльнісного підходу.
3. Дайте визначення основних напрямків досліджень діяльності.

4. Порівняйте та визначте суть структурного, процесуального та функціонального аналізу діяльності.
5. Розкрийте соціальну природу діяльності та основні її види.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
3. Symonenko S, .Abramcirov R. Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.
4. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>

5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
6. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>

Практичне заняття

Мотивація як базова категорія психології.

Форма проведення: Дискусія

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком.

Завдання

1. Розкрити поняття мотивації та мотиву в психології.
2. Проаналізуйте види мотивації
3. Розкрийте структуру мотивації .
4. Здійсніть порівняльний аналіз Теорій мотивації.
5. Провести тренінг навиків мотивування та його методи.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
3. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній філософії, психології і педагогіці: Посібник. Житомир, 2017. 872 с.
4. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.

2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н., проф. Симоненко С.М.) - К. «Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
3. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
4. Symonenko S, .Abramcirov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.
6. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
6. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>
7. Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
8. Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології". Опорний конспект лекцій, 2017. Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>
9. Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Тема 6. Проблема особистості в психології.

Підходи до розуміння особистості в сучасній психології. Поняття: людина, індивід, індивідуальність, особистість в сучасній психології. Розвиток поняття «особистість» у психології. Структура особистості. Основні постулати теорії особистості. Формування особистості, її соціалізація. Загальна характеристика процесу й ефекти соціалізації. Самосвідомість як умова постання особистості. Механізми самосвідомості. Структура Я-концепції та її етапи становлення. Статеві-рольові стереотипи. Самооцінка особистості. Самоефективність та самоактуалізація. Поведінкова складова особистості. Психічне здоров'я. Особистість в інформаційному полі.

Практичне заняття **Особистість як базова категорія психології.** *Семінар-дискусія*

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання.

1. Розкрийте основні підходи до розуміння особистості в сучасній психології
2. Розкрийте та дайте аналіз різним підходам до визначення структури особистості.
3. Розкрийте основні напрямки дослідження особистості.
4. Проаналізуйте основні чинники розвитку особистості.
5. Самосвідомість як умова становлення особистості. Механізми самосвідомості.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.

2. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1).
<https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>

3. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній філософії, психології і педагогіці: Посібник. Житомир, 2017. 872 с.

4.Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

- 1.Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
- 2.Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
3. Symonenko S, .Abramcirov R Visual thinking psychlogy in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza “Impuls”, Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0;180 ss.
- 4.Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми.Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
- 4.Бліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
- 5.Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.Ukrweb>

Практичне заняття

Проблема особистості в психології та її типологія

Круглий стіл

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Розкрийте основні підходи до розуміння особистості в сучасній психології
2. Розкрийте основні проблеми дослідження особистості та дайте аналіз різним підходам до їх вирішення.
3. Проаналізуйте основні чинники розвитку особистості.
4. Розкрийте типологію особистості в психологічній науці.
5. Структура Я-концепції, етапи становлення та зв'язок із самооцінкою особистості.
6. Дайте характеристику поведінкової складової особистості. Психічне здоров'я особистості. Особистість в інформаційному полі. Встановіть зв'язки.

Рекомендована література

Основна література

10. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
11. Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1). <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
12. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній філософії, психології і педагогіці: Посібник. Житомир, 2017. 872 с.

Допоміжна література

1. *Методологічні та теоретичні проблеми психології* / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
3. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

- 1.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт.
URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
- 2.Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт.
URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
- 3.Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
- 4.Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>
- 5.Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
- 6.Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>
- 7.Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

Тема 7. Спілкування в теоретико-методологічних змістовленнях психології.

Відносини (спілкування) як категорія в психології. Загальна характеристика спілкування. Структура процесу спілкування. Професійне спілкування в сучасному вимірі. Комунікативні вміння і навички впливу психолога на клієнта. Види маніпулятивних комунікативних взаємодій. Способи та методи подолання чи нівелювання маніпулятивного впливу. Мистецтво переконання за допомогою законів логічного мислення: а) аналіз і синтез; б) індукція і дедукція; в) аналогія. Інтенсивність та рівні спілкування (низький, достатній, високий, абсолютний). Сприйняття невербальної комунікації. Просторові зони спілкування (інтимна, особиста, соціальна, громадська). Слово у професійному зростанні психолога, впорядкованість фахового спілкування.

Практичне заняття

Спілкування як базова категорія психології

Форма: Семінар

Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком:

Завдання

1. Спілкування як категорія в психології.
2. Структура процесу спілкування.
3. Розкрити функції спілкування
4. Дати загальну характеристику спілкування.
5. Проаналізувати складові елементи структури процесу спілкування.
6. Професійне спілкування в сучасному вимірі.

Рекомендована література

Основна література

1. Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
2. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній філософії, психології і педагогіці: Посібник. Житомир, 2017. 872 с.

Допоміжна література

1. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства //Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н., проф. Симоненко С.М.) - К.«Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
3. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.

Інформаційні ресурси:

- 1.Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
- 2.Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 3.Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
- 4.Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
- 5.Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>

6.Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18.
http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf

9. Методичне забезпечення

- 1.Робоча навчальна програма з дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології».
- 2.Питання до іспиту.
- 3.Силабус дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології».
- 4.Ілюстративні матеріали
- 5.Методичні рекомендації до практичних занять т самостійної роботи дисципліни «Теоретико-методологічні проблеми психології».

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

- 1.Гапон Н. П. Теоретико-методологічні проблеми психології : навч. посібник / Н. П. Гапон – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 180 с.
- 2.Максименко, С. Д. (2022). ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ХХІ СТОЛІТТЯ: ГЕНЕТИКО-КРЕАТИВНИЙ ДИСКУРС. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(1).
<https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4105>
- 3.Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній філософії, психології і педагогіці: Посібник. Житомир, 2017. 872 с.
- 4.Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. С24 Методологічні та теоретичні проблеми психології: навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 143 с.

Допоміжна література

13. Методологічні та теоретичні проблеми психології / М.С. Корольчук, Ю.Л. Трофімов, В.І. Осьодло та інші. Київ: Ніка-Центр, 2018. 336 с.
2. Симоненко С.М. Актуальні проблеми розвитку рекреаційної психології дитинства // Розділ монографії «Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика» / (Під загальною редакцією д. психол.н., проф. Симоненко С.М.) - К. «Центр учбової літератури». - 2017. - С. 7-18.
3. Симоненко С.М. Індивідуально-психологічний вимір особистості як суб'єкта творчої діяльності / «Актуальні проблеми психології»: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, Том XII. Психологія творчості, Випуск 25,- К.2019. - С.260-272.
4. Symonenko S. Psychological health of children and its development in the conditions of a recreational institution/ The psychological health of the personality and society: the challenges of today. *Monograph*. Eds. Małgorzata Turbiarz & Hanna Varina. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-09-2; pp. 242, illus., tabs., bibls., P.3.1., pp.127-135.
5. Symonenko S, Abramcirov R Visual thinking psychology in strategically semantic dimension. *Monograph*. Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków, 2021; ISBN 978-83 66990-92-0; 180 ss.
6. Татенко В.О. Сучасна психологія: теоретико-методологічні проблеми. Київ: Вид-во Нац. Авіац.ун-ту «НАУ-Друк», 2019. 288 с.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua/>
5. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. URL : <http://psylib.ukrweb>
6. Освіта в Україні, освіта за кордоном. URL : <http://www.osvita.org.ua/>

7.Сайт «Osvita. Ua». URL : <http://osvita.ua/school/theory/780/>

8.Бондаренко Л.В. Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології //Методологічні та теоретичні проблеми вивчення психології”. Опорний конспект лекцій, 2017.Режим доступу <http://shr.receptidocs.ru>

9.Максименко С.Д. Теоретико-методологічні проблеми психології особистості. Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України, 2018. Випуск 7. С. 3–18. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/7/3-18.pdf